

Klimahandlingsplaner for socialområdet

Indledning

Regionsrådet i Region Syddanmark har med udgangspunkt i den regionale udviklingsstrategi og FN's 17 verdensmål, vedtaget en regional klimastrategi. Alle regionens sygehuse og socialområdet skal understøtte klimastrategien med en selvstændig klimahandlingsplan.

Klimastrategien har fokus på tre overordnede mål fra den regionale udviklingsstrategi "Fremtidens Syddanmark":

- Nedbringe udledningen af CO₂ og andre klimagasser i Region Syddanmark
- Omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, herunder råstoffer
- Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr.

Klimahandlingsplan på socialområdet

Som følge af klimastrategien blev der i sommeren 2020 opstartet en proces på socialområdet for at igangsætte og udvikle initiativer, der mindsker klima- og miljøpåvirkningen.

På socialområdet arbejdes der fælles med en række initiativer, men samtidig lægges der op til, at hver enkelt afdeling igangsætter initiativer, der er lokalt engagement til at gennemføre blandt medarbejdere og borgere på de sociale tilbud. Gennemgående er der et fokus på at arbejde sammen med borgerne om indsatsen og dermed bidrage til socialrådets vision om, at vi sammen skaber fremtidens rammer for borgeroplevet livskvalitet.

Socialledelsen har besluttet at sætte fokus på 4 indsatsområder:

- Byggeri
- Miljø – indkøbspolitik
- Affaldshåndtering
- Transport.

På socialområdet har de lokale LMU'ere og FMU på socialområdet været involveret tidligt i processen. Der er et særligt fokus på at skabe lokalt ejerskab og engagement til arbejdet. Det er der blevet taget meget positivt imod og iderigdommen har vist sig stor for både store og små initiativer, der alle bidrager til at mindske klima- og miljøbelastningen fra de sociale tilbud. Den nuværende klimahandlingsplan betragtes på socialområdet som et dynamisk dokument, der løbende vil udvikle sig og blive opdateret med nye initiativer og uddybning, herunder præcisering i forhold til økonomi og CO₂ reduktion.

Denne samlede klimahandlingsplan består af et afsnit vedr. initiativer på tværs af hele socialområdet og efterfølges derefter af fem afsnit – et for hvert af de fem sociale centre. De lokale initiativer er uddybet i et vedlagt bilag. Initiativerne er stadig under udvikling og vil blive kvalificeret og uddybet yderligere i den kommende tid. Hvert center har dog udpeget 2-3 indsatser, som de særligt vil sætte fokus på med det samme.

For at sikre et effektivt bidrag til klimastrategien, skal det være let og naturligt for både medarbejdere, borgere, pårørende og samarbejdspartnere at vælge grønne og klimavenlige løsninger. Med inddragelsen af LMU og FMU er dette opstartet, men det vil blive et løbende fokus i det videre arbejde. Det videre arbejde med klimahandlingsplanen på socialområdet vil derfor lægge op til tæt og løbende dialog med alle, der vil tage et medansvar for en bæredygtig udvikling.

Fælles initiativer på socialområdet

Socialledelsen har besluttet, at der på tværs af socialområdet igangsættes en række initiativer. De fælles initiativer er udvalgt ud fra lokale konkrete forslag, som socialledelsen vurderer giver mening og særlig værdi at arbejde med på tværs af hele socialområdet. Dette fælles arbejde understøtter ligeledes socialrådets strategi om at arbejde mod i højere grad at blive "Ét socialråd", hvor viden og kompetencer i endnu højere grad sættes i spil på tværs.

Et særligt initiativ handler om, at inddragelse og samarbejde med borgerne på de sociale tilbud om klimaindsatsen.

1. Fokus på klimainitiativer sammen med borgerne

Ambition: At klimastrategien kan bidrage til at nå socialrådets vision om, at vi sammen skaber fremtidens rammer for borgeroplevet kvalitet.

Beskrivelse: Der vil på socialområdet være et særligt fokus på at udvikle ideer til inddragelse/medskabelse sammen med borgerne i forhold til klimaoptimerende initiativer. Der er derfor fokus på lokale initiativer med ejerskab og engagement i tæt samarbejde med borgerne. Dermed kan arbejdet med klimaindsatser blive en integreret del af det pædagogiske arbejde, og vi kan nå endnu længere med klimastrategiens ambitioner, hvis borgerne også er engagerede i klimaindsatsen.

Der lægges op til drøftelse af dette i både afdelingsledernetværk og på personalemøder på alle afdelinger i slutningen af 2020 eller starten af 2021. De indkomne inputs samles og drøftes på tværs af socialområdet i foråret 2021.

De øvrige 9 udvalgte fælles initiativer er nedenfor kategoriseret under de fire overskrifter; byggeri, Miljø og indkøbspolitik, affaldshåndtering og transport.

Byggeri

2. Gennemføre energioptimerende tiltag på udvalgte tilbud

Ambition: Gennem energioptimerende initiativer skabes mere effektiv brug af ressourcerne, herunder råstoffer og mindre CO₂ udledning.

Beskrivelse: Socialrådets bygningsmasse er meget varieret i type og kvalitet. En række bygninger kan med fordel energiscreenes, og der kan iværksættes energibesparende initiativer. Inden udgangen af november 2020 har hvert center udpeget 1-2 matrikler, hvor der efterfølgende gennemføres energiscreening. Herefter igangsættes der konkrete energibesparende initiativer i 2021.

Til dette kan bruges af en fælles afsat energiramme på 11,2 mio. kr. årligt på det sociale område. Energirammen kan anvendes til større energirenoveringer som opfølgning på regionsrådets beslutning om iværksættelse af påkrævede energiforanstaltninger. Investeringer forrentes og afskrives over en årrække.

Udover fokus på nuværende byggerier vil der i fremtidige byggerier være en særlig opmærksomhed på klimastrategiens mål.

3. Omlægning af olie-, gas- og pillefyr

Ambition: Alle olie-, gas- og pillefyr omlægges hvis muligt til mere miljørigtige alternative (eks. varmepumper eller jordvarme) i løbet af 5 år og dermed bidrage til mere effektiv brug af ressourcerne, herunder råstoffer.

Beskrivelse: Der er igangsat en proces, hvor alle olie-, gas- og pillefyr på socialområdet er identificeret. Der laves beregning ud fra både økonomi og CO₂ besparelse. Udskiftningen sker i prioriteret rækkefølge: først oliefyr, så gasfyr og til sidst pillefyr.

4. Omlægning til LED-lys

Ambition: At skabe mere effektiv brug af ressourcer ved, at der udskiftes til en LED-pære, hver gang det er muligt ved udskiftning af en pære.

Beskrivelse: Ambitionen kan på afdelingsniveau i en vis udstrækning blive suppleret af vis udskiftning uagtet om pærene konkret er nødvendige at skifte på det givne tidspunkt.

Affaldshåndtering

5. Fra engangsemballage til bedre alternativer

Ambition: Bidrage til at skabe mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, ved at gå fra engangsemballage til andre mere miljøvenlige alternativer.

Beskrivelse: På tværs af socialområdet indsamles lokale erfaringer i forhold til, hvor det giver mening at gå fra engangsemballage til andre alternativer. Der undersøges en mulighed for at bruge redskaber fra Den Syddanske Forbedringsmodel i forhold til at reducere spild. På baggrund heraf vurderes det, hvorvidt det giver mening i en vis udstrækning at lave fælles retningslinjer eller anbefalinger herfor på tværs af socialområdet.

6. Håndtering af mad- og haveaffald

Ambition: Hvert center har mindst én afdeling der bidrager med viden om, hvordan der meningsfuldt kan skabes kompostering af mad- og haveaffald.

Beskrivelse: To afdelinger arbejder allerede nu med at udvikle gode måder at håndtere hhv. mad- og haveaffald på, så det kompostere til god jord. Disse eksempler beskrives, og hvert center udpeger mindst en afdeling, der i 2021 bidrager til at afprøve mulighederne og formidle viden til de resterende afdelinger om håndtering af enten mad- eller haveaffald.

Transport

7. Pilotprojekt vedr. ladestandere

Ambition: Mindske CO₂ belastningen ved at skabe grundlaget for i højere grad at bruge el-biler.

Beskrivelse: Socialområdet består af mange afdelinger i varierende størrelse og med matrikler fordelt rundt i Syddanmark. Socialledelsen vurderer, at der er brug for et pilotprojekt til at skabe erfaringer for, hvordan der på en god måde kan skabes mulighed for at oplade el-biler. I Udby indvies et nyt børne- og ungetilbud i foråret 2021. Etablering af ladestander som pilotprojekt på socialområdet er en del af etableringen af tilbuddet.

8. Nyindkøbte biler er el- og hybridbiler

Ambition: Mindske CO₂ belastningen ved at alle nyindkøbte biler fra d.d. er el- eller hybridbiler.

Beskrivelse: Socialområdets vognpark består af en række biler og mindre busser. Fremadrettet er det ambitionen, at alle nyindkøbte biler, så vidt muligt, skal indkøbes som el- eller hybridbiler. Udviklingen i forhold til små busser følges desuden.

9. Fælles retningslinjer for samkørsel og brug af kollektiv trafik

Ambition: At nedbringe CO₂ belastningen ved øget samkørsel og brug af kollektiv trafik

Beskrivelse: Der skal i løbet af 2021 udarbejdes fælles retningslinjer for samkørsel og brug af kollektiv trafik på tværs af socialområdet. I arbejdet skal der sikres mulighed for lokale tilpasninger, så der kan tages hensyn til driften samt at de sociale tilbud geografisk er placeret forskelligt ift. eksempelvis muligheder for brug af kollektiv trafik. Det kræver en proces med inddragelse af blandt andet både LMU'ere og FMU på socialområdet.

10. Fælles principper for øget brug af videomøder frem for fysiske møder

Ambition: At nedbringe CO₂ belastningen ved mindre kørsel.

Beskrivelse: Der er i forlængelse af erfaringerne i forbindelse med covid-19 situationen igangsat en proces på socialområdet for at præcisere, hvornår der i højere grad kan anvendes videomøder frem for møder med fysisk fremmøde. Socialledelsen har besluttet, at det i den forbindelse ikke må være begrænsninger i udstyr, der er årsag til, at der ikke afholdes videomøder frem for møder med fysisk fremmøde. Herudover skal der udvikles et "mødekodeks" for gennemførelse af de forskellige typer af møder.

Klimahandlingsplan for Handicapcenter Fyn

Handicapcenter Fyn tilbyder bo- og dagtilbud til borgere med betydelig og varig funktionsnedsættelse, fysisk og psykisk udviklingshæmning samt autisme.

Centeret har en række afdelinger placeret i Nyborg og Kerteminde. Der 489 månedslønnede medarbejdere ansat på centeret pr. september 2020.

Prioriterede initiativer i 2021 ud over de fælles initiativer på tværs af socialområdet:

- Affaldssortering. Centeret vil stræbe efter at få mulighed for – samt at påbegynde – sortering af affald, som det kræves af andre matrikler i de kommuner centerets matrikler er placeret i. Der vil i denne forbindelse være et skærpet fokus på genbrugelige materialer.

Kort oversigt over øvrige initiativer på centeret, som kan ses uddybet i vedhæftede bilag:

Aktivitet	Beskrivelse
Klimakost	Etablering af 1 dag om ugen med kødfri hovedret Etablering af 1 dag om ugen med fisk som hovedret
Mindre miljøbelastende transport	I Corona-tiden er mange medarbejdere fra aktivitetsdelen begyndt at cykle eller gå fra enhed til enhed (tidl. Kørte de med bus). Det undersøges om denne løsning kan fortsætte.
Gå fra engangsemballage til andre alternativer	Alt mad til alle enheder leveres i engangsmateriale og alt er pakket ind hver for sig. Undersøge overgang til genbrugeligt materiale. Udfasning af brugen af staniol

Klimahandlingsplan for Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi

Centeret yder rådgivning, undervisning og specialpædagogisk bistand til mennesker med funktionsnedsættelser på talen, hørelsen, synet eller mobiliteten. Centeret samarbejder med kommuner og virksomheder om at udvikle teknologier og hjælpemidler, som kan hjælpe borgere med funktionsnedsættelser.

Centeret har to matrikler med en række afdelinger placeret i hhv. Odense og Fredericia. Der er 143 månedslønnede medarbejdere ansat på centeret pr. september 2020.

Prioriterede initiativer i 2021 ud over de fælles initiativer på tværs af socialområdet:

- Større arbejde med udskiftning til LED-pærer på CKV Odense. Der er indhentet tilbud, som i øjeblikket kvalificeres
- Fokus på mere bæredygtige udearealer med særligt fokus på Center for Høretab.

Kort oversigt over øvrige initiativer på centeret, som kan ses uddybet i vedhæftede bilag:

Aktivitet	Beskrivelse
Gå fra engangsemballage mv. til andre mere miljøvenlige alternativer	Mindske forbrug af staniol, papir og plastic
	Erstatte plast- service med pap eller ingenting. Kopiere mindre, genbruge ikke-følsomt-papir.
Gratisbazar	Gode sager, der ikke skal bruges mere stilles til rådighed/gives til andre, evt. mod frivillig betaling, der indsamles til godt formål, fx julemærkehjem.

Klimahandlingsplan for Autismecenter Syddanmark

Autismecenter Syddanmark tilbyder botilbud, dagtilbud, aflastning, støtte til borgere i eget hjem samt rådgivning og undervisning. Målgruppen er børn og voksne med autisme og udviklingsforstyrrelser inden for autismespektret samt døve, blinde og døvblinde med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.

Centeret består af 7 afdelinger fordelt på forskellige lokationer på Fyn og i Kolding. Der er 250 månedslønnede medarbejdere ansat på centeret pr. september 2020.

Prioriterede initiativer i 2021 ud over de fælles initiativer på tværs af socialområdet:

- Øget sortering af affald med særligt fokus på samarbejdet med borgerne herom
- Mere bæredygtige udearealer på en række af tilbuddenes udearealer.

Kort oversigt over øvrige initiativer på centeret, som kan ses uddybet i vedhæftede bilag:

Aktivitet	Beskrivelse
Spare på forbrug	Vandsparere på brusere
	Stoppere på radiatorer, så børnene ikke regulerer dem
	Nye regler for personalets brug af vaskemaskiner
	Tørre tøj på tørrestativer om sommeren
Gå fra engangsemballage mv. til andre mere miljøvenlige alternativer	Gå fra engangsmedicinbægre til anden løsning
	Fra engangsforklæder til vaskbare forklæder
Mindske brug af plastic	Spare på brugen af plasticposer flere forskellige steder, eksempelvis i køkkenet og ift. samling af beskidt tøj
Opsamling af affald	Borgere samler affald op i nærmiljøet på i forvejen planlagte gåture
Mindre madspild	Fokus i køkkenerne på at mindske madspild

Klimahandlingsplan for Specialcenter Syddanmark

Specialcenter Syddanmark yder ophold, skole og beskæftigelse til udsatte unge og til voksne med psykisk udviklingshæmning med behov for særlig støtte. Centeret har også tilbud til domfældte psykisk udviklingshæmmede.

Centeret har afdelinger beliggende på Fyn samt ved Rødding og Ribe. Der 280 månedslønnede medarbejdere ansat på centeret pr. september 2020.

Prioriterede initiativer i 2021 ud over de fælles initiativer på tværs af socialområdet:

- Fokus på at energioptimere i forhold til bygninger, lave investeringer med betydning på den lange bane
- Særligt fokus på inddragelse af borgerne i forhold til at skabe engagement og lyst til at bidrage til at nå klimastrategiens mål.

Kort oversigt over øvrige initiativer på centeret, som kan ses uddybet i vedhæftede bilag:

Aktivitet	Beskrivelse
Mindre madspild	Med fokus på eksempelvis at mindske madspildet i weekender og i forbindelse med møder
Etablering af solceller på tag	Til at producere strøm til varmepumpe, der skal erstatte oliefyr på Fuglemajgård

Ladestandere	Arbejde for ladestandere på større matrikel til både el-biler og el-cykler
Bedre affaldssortering	Fokus på bedre affaldssortering – sammen med borgerne

Klimahandlingsplan for Socialcenter Lillebælt

Socialcenter Lillebælt har tilbud til tre forskellige målgrupper:

- Voksne med svære psykiske lidelser og personer med behov for individuelle, fleksible og specialiserede ydelser
- Voksne med senhjerneskade
- Udsatte unge med udadreagerende og kriminel adfærd, misbrugsproblematikker og psykiatriske problemstillinger

Centeret har tre matrikler med en række afdelinger placeret i hhv. Børkop, Gelsted og Nørre Aaby. Der 237 månedslønnede medarbejdere ansat på centeret pr. september 2020.

Prioriterede initiativer i 2021 ud over de fælles initiativer på tværs af socialområdet:

- Klimakost. Nedsat arbejdsgruppe på tværs af centeret, der laver oplæg til forbedringsworkshop på området
- Klimavenlige udearealer. Nedsat arbejdsgruppe der laver oplæg og indsamler gode erfaringer herom.

Kort oversigt over øvrige initiativer på centeret, som kan ses uddybet i vedhæftede bilag:

Aktivitet	Beskrivelse
Energioptimerende tiltag	Kingstrup: omlægning fra gasfyr til varmepumpe. Undersøge mulighed for skift til LED-belysning på fællesarealer, alternativt etablering af bevægelsessensorer til automatisk tænd/ sluk Egely: skift til elektroniske termostater i administration. Afdække muligheden for at være delvist selvproducerende på elementer / udendørs møblement via værkstedstilbuddet.
Mere bæredygtige udearealer	Afsøge muligheder for at omlægge udeareal til skov. På alle matrikler overvejes muligheder for at omlægge udearealer til mere bæredygtige og insektvenlige arealer .
Mindre transport	I højere grad planlægge indkøb, så der skal leveres varer sjældnere.

Nov2020